

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ
Рік другий.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати на рік 1907:
3 аршавкою і пересилкою: на рік
6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3
міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем.
№ 4 коп.
За границю: на рік 11 карб., на пів-
року 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75
коп., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа
кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.

Авторі рукописів повинні подавати своє
прізвище і адресу. Редакція може скорочувати
і змінювати статі; більші статі, до друку негод-
лящі, переходять в редакції 3 місяці і ви-
силаються авторам їх коштом, а дрібні за-
мітки й дописи одразу знищуються.
Рукописи, на яких не зазначені умови дру-
ку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:
За рядок попереду тексту, або за його
місце платиться: за перший раз 40 коп., за
другий 20 коп.
За рядок після тексту: за перший раз
20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробі-
тку, платити за оповістку в 3 рядки 10
коп. за раз.

Головна контора

„РАДИ“

просить шановних передплатників, яким кінчається строк
передплати в цьому місяці, не спізнюватися з відновленням
її, бо з 1-го августа, коли вони завчасу не відновлять перед-
плати, через умови з поштою газета їм не буде висилатись.

ЗАВТРА БЪГА

начало въ 1 ч. дня. 60—16

Сегодня, в воскресенье, 29 июля, с.г. на ипподромѣ Юго-Западн. Общ. Поощре-
ния Рыбистого Коннозаводства 5.500 р. въ томъ числѣ 3-хъ лѣтній
будетъ разыграно призовъ на призъ общества въ память
покойнаго б. Вице-президента О-ва 2500 р.
Арнадія Ивановича Паншина въ

Начало въ 1 ч. дня.

Літній Театр Мушкетерського саду. Товариство Українських артистів

під орудою А. К. Саксаганського.

У суботу 28 липня „СУЕТА“ Комедія у 4 діях Карпенка-Карого.
Бере участь вся труппа
Початок спектакля у 8 1/2 годін веч.
Каса одкрита з 10 г. ранку до 2 г. дня і з 6 г. веч. до кінця вистави.

БЮРО

досвідчених українських коректорів бере всяку коректуру роботу.

Бюро відповідає за точний український загальний правопис. Робота виконується швидко і бездоганно.

Адреса: для листів: Київ, Львівська 55, кв. 26 Л. Пахаревському; особисто можна бачити від 10—3 год. щодня, окрім свята: Велика Підвальна 6, кв. 3. Л. П.

Бюро бере на себе всі клопоти з виданням нижом: подає образунки, справки, зразки паперу і т. инш. 10—1

Скрипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
Смички по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
Балабайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
Кларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
Гармонії російськ., італійськ. струнн. одностр. від 1 карб., двохстр. від 10 карб. трьохстр. від 25 карб. і дорожчі.
І всякі інші музичні струменти та все, що до них потрібно, в головному деп. по музичних струментах і нот по 10—12 карб. у Києві, Хрещатик, № 58.
Г. ч. д. 56—122

Який-же висновок з цього можна зробити?

Лікарська наука давно сказала, що найкращі і найдужчі засоби проти заразних пощестей—це якомога вища культура, освіта народня якомога кращий добробут його.

І коли дивитися на справу з погляду Кузьми Пруткова „смотри въ корень“, то не треба покладати надії на всі санітарні комісії, на всі ті „обязательныя постановленія“, потрібно для боротьби з халерою те, чого давно добивається вся поступова Росія: широка воля громадянству самому улаштувати і врядувати свої справи, широка поміч безробітним і голодним і над усім—широкий громадянський контроль. Не треба забувати, халера бацла—не російський обиватель: вона не слухає циркулярів і не боїться ні пощесті, ні найвищої адміністрації, вона боїться добробуту народнього і широкої освіти його.

Национальне питання і політичній партії

VI. Национальне питання і українська народня партія.

Национальна програма української народньої партії (н. у. п.) складається із двох головних догматів: 1) самостійна Україна і 2) як стан по шляхові до самостійної України—національно-територіальна автономія України. „Боротьба за національну свободу, що почалася в російській Україні і ще раніше почала в Галичині,—читаємо ми на ст. 76 партійної брошури „Справа Української інтелігенції,—прийде до своєї розв'язання в недалекій будущині. Політична автономія з власним сеймом, автономною освітою, пресою й літературою в першій стадії боротьби за національну свободу, націоналізація адміністрації, суду й прибутків з української території... і врешті самостійна... Україна (курсив оригіналу)—остання стадія боротьби за національну свободу і здійснення національних ідеалів українського народу“. Але це писалося приблизно в 1905 році, себто більш, як два роки тому, і за цей час партія могла пережити певну еволюцію в своїх поглядах, як ми це бачимо на прикладі інших партій. Так, польські політичні партії (навіть і соціалістичні) колись завзято обстоювали принцип самостійної Польщі; тепер же значна більшість польських партій повикадала із своїх програм те догматичне. Н. у. п. такої еволюції не зазнала, бо в партійній програмі, виданій в початку 1906 року, догматична самостійної України стоїть по-старому. Нарешті, з'явився н. у. п., що відбувся весною сього року, ясно й категорично висловився за це догматичне. Пункт I резолюції, прийнятої на цьому з'їзді, гласить: „Переглянувши програму партії, з'їзд одностайно признає її повною і розробленою“, а в розділі 2 пункту VI цих самих резолюцій ми читаємо: „Автономія України значно зменшить, а незалежність—знищить... силу і перемогу чужинців на нашій землі, бо звинить силу вилучу їхньої метрополії на українській справі“. (Див. „Рада“, 1907, ч. 111). І так, можна вважати за аксіому, що н. у. п. бачить свій національний ідеал в здобутті повної політичної незалежності України од Росії. Поглянемо ж тепер, наскільки цей ідеал справді відповідає інтересам українського народу або, принаймні, інтересам працюючих класів цього народу.

Із заяв самої н. у. п. ми довідуємося, що під словами „український народ“ вона розуміє український пролетаріат, сільський і міський, потім—дрібних власників та дрібних арендаторів панської та казенної землі і, нарешті, української інтелігенції. Купання, треба признати трохи різнобарвна, особливо, коли сполучити усі ці різноманітні економічні категорії під прапором однієї партії, як це робить або, принаймні, хоче зробити н. у. п., та ми поки що залишимо це питання. Нам в даний раз треба було знити на словесні складові н. у. п. для того, щоб потім легше було дослідити, чи відповідає національна програма цієї партії інтересам тих класів, котрих вона сама бере під свою оборону.

Почнемо з сільського й міського пролетаріату, за який так широко заступається н. у. п. Як відомо, остання мета пролетаріату, як сільського, так і міського, полягає в соціалізмі. Проти цієї тези не суперечаться і н. у. п., напевно, вона досить енергійно й рішучо підкреслює свою солідарність з цим гаслом. Але відомо також, що соціалізм з'являється не як deus ex machina, а як наслідок глибокої й всебічної соціально-економічної еволюції. Необхідною умовою цієї еволюції являється розвиток народнього господарства, а що народне господарство тепер не знає й не може знати ніяких інших форм розвитку, крім капіталістичних, то ясно, що необхідною умовою заведення соціалізму є розвиток капіталізму. З цього випливає такий висновок: кожна партія, що виставляє на своєму прапорі оборону інтересів пролетаріату в сучасності й ідеал соціалізму, як свою останню мету,—мусть бачити про те, щоб кожний пункт її програми, будучи здійсненим, допомагав розвитку капіталізму. Коли ж така партія має в своїй програмі догматичне, що не тільки не допомагає розвитку капіталізму, а ще гальмує його, то така партія, з точки погляду самої цієї партії, є реакційна. Чи приймає ж повне політичне відокремлення України од Росії розвиткові народнього господарства, себ-то капіталізму на Україні?

На це питання двох відповідей не може бути: відокремлення України од Росії не тільки допомагає розвитку українського народнього господарства, а ще страшенно загальмує його. Не боючись помилитися, можна навіть сказати, що день повного політичного відокремлення України од Росії буде останнім днем українського капіталізму. Для доказу ми зробимо навіть невеличку екскурсію в сферу економіки України. Візьмим, напри., яку-небудь галузь української промисловості—хоч би наш донецький кам'яно-вугільний та залізобойний район. Із усього виробу по Імперії (без Фінляндії), що вносив в 1895 році для чавуна 82,0, для заліза 25,7, для сталі 34,5 і для вугілля 550 мільйонів пудів, прихотилося на:

Чавун	Заліза	Сталь	Вугілля
Український район	36%	56%	7,7%
Донецький (Україна)	40%	6%	42,0%
Польщу	14%	14%	23,0%
			40,0%

З цієї таблиці видно, що українська кам'яно-вугільна та залізобойна промисловість дає майже половину всього продукту, що виробляється по всій Імперії. Само собою розуміється, що вся ця величезна кількість чавуну, заліза, сталі та вугілля живиться не тільки на території України, а ще кудиось вивозиться на продаж. Пам'ятаючи, що закордон Росія не вивозить багато ні чавуну, ні заліза, ні сталі, ні вугілля, доведеться припустити, що Україна щороку вивозить на внутрішній російський ринок чималий відсоток своїх продуктів. І дійсно, російські залізничні фабрики та заводи щороку живляють силу українського вугілля, заліза, рельсів, окремих машинних частин і т. и. Тепер уявимо собі, що в одній прегарній (для Н. У. П., а для українського капіталізму—преоганній) день Україна відокремиться од Росії. Між Росією та Україною проводиться таможенна межа, під натиском українських промисловців російський уряд накладає на українські привозні продукти високе мито,—і українська гірничо-промисловість лишається одрізаною од усіх чужих ринків.

Візьмим другий приклад—нашу цукроварну промисловість. Як відомо, ця галузь промисловості найбільше розвинена на півдні Росії, себ-то на Україні. Відомо також, що на території України виробляється тільки незначний відсоток того цукру, що виробляється на українських заводах; решта вивозиться або за кордон, або в центральні губернії. Але закордонний ринок при нормальних обставинах для російського цукру не існує, бо вироблення одного фунта цукру коштує самому фабрикантові 1/6 пенса (пенс=4 1/2 коп.), а продається фунт цукру за кордоном по 1 2/3 пенса, себ-то з чистим недобором в 1/6 пенса. Та тут пам'яту фабриканти допомагає уряд, який за кожний нуд вивезеного цукру видає „премію“ 1 карб. 75 коп., наче б-то за залпачений акція, і ці 175 коп. дають змогу нашим цукроварам вивозити цукор за кордон. Премія на вивозний цукор рано чи пізно вмурує натуральною смертю, й тоді для російської цукроварної промисловості лишиться один тільки внутрішній ринок, бо, як ми ба-

чили вище, закордонні ринки навіть не повертають затрачених на вироблення грошей. Припускаючи навіть, що вживання цукру серед українських народніх мас зростає в кілька разів, то й тоді українська цукроварна промисловість не обійдеться без центрального російського ринку. Політичне ж відокремлення України одріже нас од цього ринку, й наша цукроварна промисловість муштує, як не загинути зовсім, то звужитися до неможливих розмірів.

Загалом, до якої галузі української капіталістичної промисловості ми б не звернулися, то побачимо, що відокремлення України од Росії відіб'ється на ній страшенно шкодливо: ми навіть не беремося приблизно намітити розміри цієї хуртовини, яку викликало б таке відокремлення. Які наслідки може дати відокремлення України од Росії, це ми можемо простежити на живім прикладі Польщі. Як відомо, до 20-х років минулого століття, поки Польща була одділена од Росії таможенним кордоном, польська бавовняна (текстильна) промисловість перебувала в початковій стадії розвитку. В 1822 і 1824 роках між Польщею й Росією були встановлені таможенні умови, дуже корисні для Польщі, і розвиток бавовняної промисловості швидкими кроками пішов наперед. Що цей поступ був викликаний тільки російським ринком, показує така таблиця вивозу бавовняного краму з Польщі до Росії в тисячах карбованців:

1823 р.	1865;	1825 рік	—5058;	1827 рік	—7218;	1829 рік	—8418*
---------	-------	----------	--------	----------	--------	----------	--------

Але такий стан річел тривав недовго. В 1831 році вибухло польське повстання, після якого російський уряд побільшив мито на польські вироби, й польська бавовняна промисловість швидко починає занепадати. Після того, як в 1829 р. її щільність досягла 8.418.000 карб., в 1832 році вона впала до 1.917.000 й тільки в 1850 році піднялась до 2.564.000 карбованців, себ-то до 1/2 колишнього вироблення. І аж в 1851 році, коли таможенний кордон між Польщею й Росією було зовсім скасовано, польська промисловість міцно стала на ноги. Ось цифри, які ілюструють розвиток польської промисловості, починаючи од 1851 року, в тисячах карб.: 1857 р.—31000; 1872 р.—73000; 1880 рік—171.800; 1890 р.—240.000*.)

На жаль, рамки газетної статі не дають нам спроможности навести стільки прикладів і розробити їх так широко, як це було б бажано в інтересах більшого висвітлення питання. Та, гадаємо, що і з наведених прикладів читач зможе собі скласти більш-менш вірний погляд на справу „самостійної України“.

М. Рузин.
(Далі буде).

3 газет та журналів.

* „Кієвлянин“ в числі 205 дає „наукове угрупування“ теорії, що в кожній державі одна народність кочема панувати над іншими. Ця теорія вигадає так. Насамперед „розноситься“ науковий соціалізм:

„У Франції та в інших країнах знайшлися авантюристи, котрі рішили, що пропагандуючи ідею соціально-політичної рівності можна захопити в свої руки теми за сія і таким чином висувувати їх. А в Германії цю ідею підхопило кілька властолюбивих євреїв, котрі сподівалися таким чином захопити владу та злату, та кілька тулих педантів з віщів. Вони спільно і дали своїй теорії „наукове угрупування“. Розуміється, нема нічого дурнішого над цю так звану „науковий соціалізм“, над цю поганеньку одвокову доктрину, котра намагається жаття людскости, повне різноманітності, познати кількома безсистемними і теїдеїною освітленими фактами.

Раз, два, три... і все зникло. Був соціалізм і нема його; в такий швидко можна порівняти тільки живидість, з якою шулер „передериває“ карти. Подивимось, що далі.

Інострани вчителі, бажачи здобути собі в Росії права, переконали, бачито, дурних росіян, що їм потрібна політична рівність без ріжничі віри та національності. Ті вважили та й повірили, і вийшла погана. Тільки в останні часи уряд схаменився:

„Він вивав новий виборць заков, котрий, хоч і не цілком послідовно, але в усьому разі виразно кладе принципальну

* „Вістник Фінансов“, ч. 8 од 7 марта 1897 року. Зараховано тільки приватні підприємства.

* Рона Люксембург, Промышленное развѣіе Польши, ст. 11.
*) Ibid, ст. 20.

* Див. „Рада“, ч. ч. 125, 130, 140, 145, 146, 157, 164.

Головна Гонтора газ. „РАДА“ просить передплатників, які звертаються до контори за зміною адреси, або якими іншими справами, обов'язково подавати точно стару адресу, на яку висилається газета.

ВИЙШЛА НОВА БРОШЮРА
проф. Мих. Грушевського
Про українську мову
й українську справу.

(Статі з „РАДИ“) ціна 12 коп.
Продається в книгарні „Кієвской Старини“, можна діставати також через контору Літературно-Наукового Вістника.

Ціна газети
РАДА
з доставкою і пересилкою з 1-го
юля до кінця року 2 карб. 75 к.
За границю 4 карб. 50 коп.

Київ, 28 липня 1907 р.
Новоє лихо. Комісія по боротьбі з чумою та іншими заразами заходить ся зробити Самару безпечною з боку санітарного; одкрито особливу халерну лікарню; суєдів з Самарською губернію об'явлено небезпечними від халери.
Таки звістки подають газети про те нове лихо, яке насовується на країну

межу між руською та инородческою людністю. Було б бажано, щоб і далі уряд пішов тим шляхом.

Инородці вигадують, що їх позбавляють прав, що їх гнітять. „Кієвляни“ дає дуже просту відповідь: перестаньте, дурні, бути самі собою, і буде добре. Але на жаль запеклі инородці не слухають ширшої поради і через те, щоб перешикати смуту,

„потрібна неохотна влада уряду і програма строго пристосована до руських національно-державних інтересів. Головною точкою цієї програми мусить бути зміцнення панауючого становища в державі за руським народом; а це може бути тільки тоді, коли однією безглуздо думку, що в державі всі національності повинні мати однакові права.“

Ще одна осіння сесія і галицький крайвий сейм в теперішньому складі скінчить своє існування. Мають наступити нові вибори. Як відомо, галицький сейм і досі являється заступником інтересів польської шляхти і зряддям гніту над українським народом. З приводу нових виборів до сейму, що швидко мають наступити, лише „Діло“:

„Після безуспішних зусиль нашого представництва в галицькому сеймі, де більшість з повним цівізмом та неймовірною безоглядністю все тогочасна наші національні права та домагання—після даремних досі змагань наших народних мас в-оза сеймових мурів виділила на зміну противарядової політики галицького сейму,—запанувало серед нашого загалу зовсім зрозуміле збайдужіння до того сейму та його справ...“

Та це збайдужіння, що рівнодушність до львівського сейму та до його діл мусимо тепер побороти. Вічевий рух за введенням всеобщого, рівного та безосереднього виборчого права до галицького сейму мусить зворушити до самого дна народню масу та вдарити грізною пересторогою об мурів львівського сейму.“

На думку газети треба конче на вічах докладно висвітлити значіння сейму в життю народу, треба вивести на світ Божий всі підступні заходи польської шляхти та буржуазії, котрі сподіваються на завше тримати в сеймі владу в своїх руках, й найголовніше повести агітацію за всеобщим виборчим правом до сейму.

„На чьей совести?“ репетує Меньшиков в „Нов. Вр.“ (ч. 11265) „на чьей совести“ все те, свідками чого ми являємося.

Пішніший бунт шириться здебільшого на єврейських дрожах, але Польща, Фінляндія, Литва (латві) та Кавказ вкладають свої спідці та приправи. Під дванадцять малих пів укорочених язвиках, що оточають руське племя, увійшли з собою в коаліцію, з якою ось уже два роки тягнеться партаназська війна.“

Вияснити таким простим способом причини сучасного руху, Меньшиков нападає на страшенному гніві на російський уряд за його невідповідність впоратися з революцією.

„Колі читася в „благонямірних“ газетах, що „на совісті революціонерів лежить вже біля 8,000 жертв людських“—порасте сумління. Чи на їх совісті, котрої нема,—лежать ці людські закривавлені трупи?“

„Галичани“ знову повторяє брехні про польську інтригу“ та востає проти українських гминаліїв.

„Ми тепер тільки видим, скільки вреда нанесли ми нашим собственим інтересам, ставая в захисті українських гминаліїв, котрий в-ослідствіи оказався для нас прямо губительним. Хотіли ми со-зидавати грозу опасності, витякуючою для нас із українських гминаліїв, но ми кажеться були загипнотизированы стражом перськой опасностью, что в-огкогда не державліи выступити съ такою рѣшитель-“

ністю, какъ этого требовалъ интересъ русско-народной партіи и интересъ всего русскаго народа. Только послѣдніе парла-ментскіе выборы дали намъ прозрѣть и мы ясно теперь сознали, что мы сами работа-ли въ ущербъ нашему дѣлу.“

Значить, раніше москвофіли дурними були, а тепер порозумішали. Вони, бачте, зрозуміли, що поляки допомагають розвиткові українства в Галичині та в Росії, вони „водворили въ Галичинѣ новую арю и на пользу украинцевъ это сдѣлали“. А через те

„смыло до борьбы на два фронта, противъ поляковъ и украинцевъ“.

Колі б... комуся та роги.

По Росіі.

Церковний собор. 15 юлія розпочалися вибори до церковного собору, під доглядом єпархального начальства та благочинних. З сьвітських людей обирають на собор тих тільки, що мають освіту не нижчу, як другої степені. З кожної парахвіяно браво буде на виборщиків по три парахвіянна. До 15 октябрія вибори повинні скінчитися, а 20 октябрія списки виборщиків треба вже одіслати до єпархального начальства. З 20 октябрія мають розпочатися губернські вибори. Од кожної губернії на „собор“ обрано буде, як відомо, по два парахвіянна і по одному священникові. Гроші на вибори платитимуться з єпархальних коштів. (Н. Вр.)

Пояснення од міністра фінансів. „Русское Слово“ пише що міністр фінансів пояснив усім відомствам, що казна дасть їм тільки ті гроші з асигнованих у росписові, які припадають на місяці: юль, август та сентябрь. З коштів, асигнованих на останні місяці цього року, будуть викинуті всі нові видатки, які не ухвалена бюджетна комісія Державної Думи. Всім відомствам наказано прислати до міністерства фінансів повідомлення про те, скільки їм треба грошей на місяці: октябрь, ноябрь, декабрь.

Нова зала для Державної Ради. В старому будинку Марійського палацу відбудовується зала для зборів Державної Ради. В новій залі буде 200 місць. На кожне крісло призначать 1 аршин і 14 вершків завширшки. Це виходить в півтора рази більше того місця, що припадає в Державній Думі на кожного депутата. На верхньому поверсі будуть місця для членів дипломатичного корпусу, сенаторів, членів Державної Думи, публіки та газетирів. На нову залу піде 497,000 карбованців. „Чорну“ роботу мають скінчити цього літа, а зовсім готова зала буде тільки на осінь 1908 року. Цього року гроші за роботу платитимуться з тих коштів, що зостаються об жалування членам Державної Ради, бо Рада ж розсуджено до місяця ноябра, а гроші призначені їм з 1-го сентябрія. На той рік дано буде на будівляння зали особливу асигновку з казни. (Тов.)

Заходи проти пошестей. „Рѣчь“ повідомляла, що міністерство внутрішніх справ, сподіваючись, що в голодних губерніях з'являються пошесті на людях, виклопотало на цей рік 1,500,000 карбованців, щоб віддати ці гроші до рук комісії, яка має боротися з пошестями. Лікарська допомога тепер у руках земств, які тепер мають дуже мало грошей. Земства своїм коштом не спроможуться на лікарську допомогу людям. Ось чверть комісія ухвалила оддати асигновані для неї гроші земствам. Земства зобов'язались улаштувати гуртки лікарів, щоб послати їх туди, де найбільша потреба в лікарях. Весняними місяцями витрачено на лікарську допомогу: в уфимській

губернії—23,755 карб., в саратівській—50,750 карбован., самарській 40,000 карб., казанській—54,150 карб., пензенській—11,700 карб., сімбірській—15,600 карб., нижнегородській—7,440 карб.; а разом—203,395 карбованців.

Догляд за офіцерами. Зважаючи на те, що офіцери беруть участь в партіях, сілках, гуртках та організаціях, які мають політичні завдання, поліції зведено доглядати за запасними та одставними офіцерами, щоб вони слухалися розділів (А. і Б.) першої статті Височайше затверженої (16 декабря 1905 року) постанови ради міністрів. Ця стаття, як пише „Товарищ“, забороняє одставним та запасним офіцерам прислугати до політичних організацій, ходити на такі зібрання, де міркують про політичні справи, брати участь у маніфестаціях, стовпшах, сходках, які б вони не були.

Того самого правила повинні слухатися козацькі офіцери та чиновники козачого війська, що служать підвоєним начальством. Так само цим правилам підлягати повинні всі одставні офіцери та чиновники козачого війська і всі козаки, коли вони ходять у воєнному мундирі.

Земельна справа. На підставі другої статті Височайшого наказу правительствуючому сенатові (27 августа 1906 року), виключено з серед тієї землі в Європейській Росії, яку призначено нарізати малоземельним селянам, між іншим землі, нарізані церквам та школам. Зважаючи на це, шкільний сільський комітет доручив єпархіяльним шкільним радам довідатися, чи вистачить церковним школам землі для того, щоб переводити в себе зразкове сільське господарство. Колі це питання выясниться, тоді вже шкільні ради владуться до земельних комісій з проханням нарізати землі школам. (Рѣчь.)

Справа Оніпка. „Товарищ“ подає звістку про справу колишнього члена першої Думи Оніпка. Відомо, що воєний суд засудив його на заслання за участь у хронітадському повстанні. Тепер Оніпко сидить у домі „преварительного заключенія“. Не засилають його через те, що дожидають же одного суду над ним: за виборську відозву. Прокурор петербурзької судової палати, вважаючи на те, що Оніпка не спіткає за цю провинність більша кара, ніж призначена йому за хронітадське повстання, залашити це друге обвинувачення і не судити колишнього депутата за виборську відозву, але палата не згодилась з думкою прокурора.

Чутки про Польщу. Серед варшавських бюрократів ходять погłosки, ніби правительством тепер влялося до, так званих „окраинныхъ вопросовъ“. вважаючи, що тепер час розв'язати ці справи. В третью Думу правительством має подати свої проекти про найбільшій „окраинные вопросы“, зараз за тим, як Дума вирішить справу в бюджетом. Кажуть, що виготовляється такий проект, у якому зроблено стільки полегкостей „нигородням“, скільки, на думку правительства, можна зробити. Правительство сієї думки, що, коли воно впорядкує справу з инородцями, це допоможе завести спокій в державі. Надумальсь! (Рѣчь.)

Любов до своїх послів. Дописувач „Кав. Вр.“ розповідає, що одного разу колі йому довелося слухати по базарі одного повітового міста казанської губернії, побачив він серед кустарних виробів дерев'яну солянку, на якій наліплено було якогось потрета. Взявши її в руки, він побачив, що то звичайна фотографія, вирізана, очевидно, з якогось часопису. Підпису під малюнком не було. Колі він спитав, хто це намалю-

вав, селянин, що продав оті виробі, оклав, дивуючись:—„Та хіба ж ви не знаєте? Це наш депутат—Герасимов. Та тільки він був у першій Думі, не теперішній. Теперішніх усіх, які були, виправдав.—На віщо ж ви їх наклеюєте?—Як на віщо? Та їх же люде люблять. Всякому приємно на свого депутата подивитись. Посідають обідати і подивляються. Посідають обідати і подивляються. Посідають обідати і подивляються.“

Китайці в петербурзькому політехнічному інституті. „Русь“ сповідає, що міністр торгівлі та промисловости уважив прохання китайського консульства і дозволив прийняти в петербурзький політехнічний інститут двох китайських підданців та одного в гірничий інститут, поперх конкурсу. Ім дозволено складати іспити і дістати, по скінченню науки, диплом.

З життя партій.

На тому, що буде 8 му конгресі сіоністів, збереться більше, як 400 делегатів. Америка посилає 30 делегатів, південна Африка—30, Росія—150. Сподіваються на делегатів з Нової Зеландії, Китаю та Аргентини. Серед австрійських делегатів буде 4 члена єврейського клубу, тоб то, першого єврейського гуртка, що склався в австрійському парламенті. (Рѣчь.)

На з'їзді монархістів у Москві московські та провінціальні „союзники“ висловили своє незадоволення з свавільних учинків та наказів Дубровіна, голова ради головної „союза русскаго народа“. З'їзд постановив, щоб Дубровін друкував усі свої накази у „Русскомъ Знамени“, щоб краще було контролювати його вчинки. (Р.)

По Україні.

У Київі. Київське товариство грамотности подало п. губернаторові прохання, щоб він дозволив уманській комісії цього товариства завести платну народню бібліотеку-читальню в Умані під відповідальним завіданням фабричного инспектора Х. Білзького.

Нове видання. Київському губернаторові подано заяву, що він видає свідомство на видання в Київі тижневика „Южный Фармацевтъ“. Орган цей буде присвячено професіональним, науково-літературним і політично-економічним питанням.

Арешт брошури. З наказу судових установ затв.жено арешт, накладений комітетом по справах друку на брошуру Л. Толстого „Хіба ж так треба?“, в перекладі Олексі Коваленка, видавництва „Ранок“.

Провокація. 26 юлія, годин коло 5 ввечері, по вулицях у Київі продавалася якісь „срочная телеграмма“, які ніби виступили в той самий день редакції газет „Отголосковъ Киевской Живни“, „Мысли“ й „Рѣчи“. На телеграмах не впомічено, де вони друкувалися, і підписані вони якимись напевне вигаданими людьми за редактора та видавця. Роспродували ці телеграми ті самі розшукані, що звичайно носять чорносотенну літературу, як „Кнути“, „Въче“ то що. В телеграмах подавалися все якісь непевні звістки про „союз русскаго народа“ та його „почесніе“ діячі, але з якою то метою—це не вьяснено.

Київщина. Жива „за сніг“. В с. Полківці, чигиринського повіту, як тільки почалися жива поміщик Давидов загадав дати за десятий сніг (горік жали за сьомий). Селіне не відмовилось, бо як свого немає,—то треба щось заробляти. Але не так то легко дістася й той десятий сніг: величезні будяки,

що вродились замість пшениці, не давали змоги одній душі нажати за день навіть півкопи (30 сноів). Але ж на цім діло не стало. Жива скінчилися,—та не довелося селянам рощитатися з поміщиком, як снід. Давидов побоявся сам відкрити селянам „десятий“ сніг і покликати поліцію... І почали наділяти жечків тими копами, в яких були всі сноів майже з самого бур'яну. Звісно, селяне відмовляються брати ті копи, а вимагають виших; так і стоїть хліб на полях, не дивлячись на те, що час бр вже й молотити. (Од власн. кор.)

3 Поділля. Як набирають членів у „союз“. В г. Новій-Ушиці в „союз русскаго народа“ ось як набирають членів: намічають якихось міщан, особливо з тих, що спочувать визвольному рухові, і клучуть в канцелярію до місцевого поліцейського надзирателя Кржиштофовича; там звичайно роблять їм начальницьке „внушение“ з пороком вступити в „союз“, щоб заглянути своє минуле „крамольне“ життя, і одпускають додому. Але здебільшого такі „внушения“ й поради ніяких наслідків не мають, бо міщане твердо стоять „на програми маїніфесту 17 октябрія“, а де-хто ще й додає: „навіщо вступати, колі я й так руський“. (К. В.)

3 Волині. „Небезпешна вигадка“. В г. Оаручі аматори драматичної штуки зібралися виставити в місцевому театрі п'єсу „Насмьки живни“. Щ.б підготуватися, вони, як звичайно, впоряджали собі репетиції. Колі 21 юлія до їх на репетицію явився городові й зведла всім розійтися. (К. В.)

3 Чернігівщині. Аграрна справа. 24 юлія чернігівський окружний суд получив чорносотенних представників розглянув аграрну справу з козельського повіту. Суд визнав 7 селян винними і засудив, позбавивши прав, на вісім місяців у тюрму. (Рус. Сл.)

Міністерство не задовольнило, як повідомляє „Рус. Слово“, прохання королевської думи, щоб увільнити город од видатків на содержанию місцевої поліції.

3 Полтавщині. В економії Березині селіне рували ліс, але тут несподівано настиг їх економічний управитель і почав стріляти з рушницю. Він поранив одного порубника, а решта втекли, захопивши з собою й того раненого. (Рус. Сл.)

Репресії проти преси. З наказу херсонського губернатора Малаєва оштрафано редактора „Елисаветградскихъ Новостей“ Лялїдуса на 300 карб., з заміною одсидіти три місяці під арештом, як що не буде їх заплачено. Кару цю накладено за статтю Петровича „Топтання на мьотъ“ й вірші „Свобода“, що критикують діяльність уряду. (Тов.)

Арешт. В. м. Яготині, прятяніського повіту, поліція на потайному зібранні затримала 16 душ, між ними і земську акушерку. Забрано сила негальній літературі. (Рѣчь.)

Несподіванки. Майже рік минує, як в с. Лютичівці Будячі, зінківського повіту, заклався „союз русскаго народа“. Ініціатором цієї справи з'явився колишній пристав д. Кальницький. З першого дня селіне почали були записуватися до „союза“, але ж розсудивши гарненько його програму, відпали від його. Зостаєся маленька кучка багачирів, які, „не надаючи духом“, ширля свою чорносотенну ідею поміж селянами й навіть залунали освітяти та поставити в церкві своє „побждающее знамя“, як кажуть сами „союзники“. Це трохи зворушило селян і один з їх д. Галіцин „пїпов до Кальницького з проханням не робити того, щоб не турбувати селян. Він згодився, але другого

В 250 літні роковини.

Тодіж-то Хмельницький умер, А слава його не вмирає.

Дума народна.

Як тільки погляну я на памятник Хмельницького на Софійській площі, заря пригадуться мені його історія.

Думка поставити Б. Хмельницькому памятник—на спомин „присоединенія Малороссіи къ русскому государству“, повстала як відомо в певніи минулого століття. З початку оповіщено було на памятник підписку по всій державі, але „єдина і недільная Россія“ ялось не дуже-то спішила давати на цю справу гроші. Щож, опезіально до українського громадянства, яке саме в ті часи несло на собі всі наслідки того „присоединенія“, то воно теж не виявляло великої охоти увіковічувати його памятниками. На допомогу справі з памяником прийшов сам державний скарб та морське відомство, пожертвувавши 1600 пудів міді, з якої і вилито в 1879 році фігуру гетьмана на коні. Після цього „козацькому батькові“—на щастя тільки мідяному—довелося зазнати й поліцейського участку, де він за браком коштів на пьедестал, переховувався майже до хвилі його установлення на Софійській площі. Визволити фігуру Богдана з участку допомогла вже кріпостна інженерна управа, яка подарувала на пьедестал 30 куб. сажнів граніту. Колі вже ставали памятник, знов трапилася пригода, не позбавлена де-якого юмора; повстало непорозуміння, в яку саме сторону звернути хвіст гетьманського коня. Як відомо Софійський собор, з другого Михайлівс. монастиря, а з

третього „присутственнаго мѣста“, інституції поважні, і звертати проти котрої нейдь коня хвостом, виходить ялось буди-тотроха „непочтительно“, бо хвіст, хоч би й коня героя все таки остається... хвостом. Справу нарешті ялось поладнано, за теж дякуючи тим, „єтикетальним“ причинам ялице гетьмана звернено в якомусь доволі неозначеному напрямі.

І навмисне нагадаю про історію з усіми її митарствами, бо вона служить ніби символом того, як відносилось і відносяться до Хмельницького й викликає в нас події уряд і де-які верстви громадянства. Як при будівлянні памяника так і при оцінці діяльності Хмельницького руководились не самою сутю діла, не самим Хмельницьким, а сторонніи мотивами: на скільки Хмельницький і його діло виходило кому чи на користь чи на шкоду. І так російська казенна історія зве його „великимъ присоединителемъ, поляки з самого початку „зрадникомъ, розбійником і т. д.“, а український народ „Мойсеєм, хранителем, спасителем, освободителем і т. д.“. Так справа стоїть і до сьогодні, колі минає рідно 250 літ від смерті великого гетьмана. Такі оцінки і дискусії на тему про Хмельницького і Хмельниччину, що з одинаковою пристрасстю ведуться і досі є наглядним доказом, що події, викликані Хмельницьким, належать не до таких, які через короткий час мають тільки виключно історичне значіння, а до таких, „що, як каже проф. Грушевський, служать вихідною точкою для дальших поколінь на довгий час, створюють дня них цілком нові обставини життя, вносять на верх змагання й ідеї, що стають божим правором для віків, святощами для одних і страхом для дру-

гих. Це те, що звичайно зветься епохамі“. А тим часом діяльність Хмельницького, який з скромного чигиринського сотника зробився провідником народу і відіграв величезну ролю в історії всьїх східної Європи, обмежується не повним десятиком літ (1648—1657).

Розуміється, що колі до оцінки його діяльності, його національно-політичної й суспільної програми, його дипломатії ми підійдемо з виробленими вже тепер довіданими формулами, то найдемо тут діло того, що було, або не ясьне, не консеквентне, або навіть і хлібне. Дивлячись крізь таку призму, ми можемо побачити у Хмельницького з гори на передобдуманого плану його діяльності і це буде правда, бо такого плану дійсно не було в нього. Але ж не вважаючи на це, Хмельницький, як сказано, зробив епоху в нашій історії. Річ у тому, що всякі докладно сформуловані програми, детальні плани роботи і т. д. це діло теоретичних міркувань, а загальні ідеали й напрямля, загальну програму дає життя з своїми потребами. Життя вподі дає таким скорим кроком, що просто не дає часу на теоретичні метикування. А загальний ідеал і програму Хмельницький безперечно мав, бо арештом і сам він був носителем тих народніх ідеалів й потреб. Сам на собі знавав він того гніту, який давив весь український народ, тим краще він міг відчувти й зрозуміти народні бажання, й хотіти народні ідеали вести в життя. Рідкі українськими народові ідеї які, вверше значив Хмельницький і словом і ділом, можна авести до таких основних точок. Єдність українських етнографічних територій, суспільне і національно-політичне визволення українського народа, а в най-

гіршіи разі найширша автономія в границях чи в сполучі з якоюсь державою. Що до відносин українського народа до інших народів, то вони схарактеризовані коротко словами Хмельницького до польських комісарів: „за грядицю на війну не шду. Досить маю на Україні, Поділля й Волині тепер, досить достатку. І дожитку в землі і князівстві моім по Львів, Холм і Галиць“. Як бачимо думки й програми в Хмельницького були такі, що й зараз через 250 літ все ще ні трохи не страдали своїєї ціни, і всякий щирий приятель поступу людства й справедливости може під ними й тепер підписатися. Даремно прадею було-б тут шукати того, що хотять у Хмельницького знайти ріжкі приятелі та прихильники ідеї єдності русскаго народа“, які між своїм гурт хотять залічати й нашого гетьмана. Навіть в переяславській умові, на яку вони покинувшись, не знаючи її, і яка, до речі сказати, була тільки хвилевим політичним маневром Хмельницького, навіть в тій умові є такі гарантії для вільного розвитку автономії України, що було б дуже добре, як би вони увійшли були в життя. Ось в чому лежить значіння Хмельницького для нашого народа. Та мало того треба собі тільки уявити, що ті ідеї і знання буди не тільки означені, але—що правда на короткий час-були Хмельницьким за допомогою народа добуті. Одним махом було введено в життя те, що й досі є ще тільки найгарячішою мрією нашого народа, яка вивітається в поляках „землі і волі“! І сн недовага соняшна хвиля щастя глибоко запалилася в народній памяті.

Та немає ліпше та немає краще, Як у вас на Вкраїні— вживався крик радости і побід, а

народ, оплакавши смерть „козацького батька“ мав на далі одне бажання:

Дайте Боже!—козаків промовляли, За гетьмана молодого Жити, як за старого.

Це народне щастя було таке, що звернуло увагу чужого мандрівника по Україні в 1654 р. Павла Алєксєєвича. Шаславні очі наші тим, пише він, що вони бачили, уха тим, що вони чули, серце—дізнало радістю і вітхою. Козаки (українці), бувши в неволі і рабстві, тепер жавуць серед радощів і вітхів“.

Тільки це скоро минуло. Страта національно-політичної автономії потягла за собою й соціальну неволю й акрощення народа. Все те спричинило в нашій народі великий культурний занепад, і ще раз виявилось, що розвій культури й добробут народа може йти тільки поруч з національною свободою. Та наш народ ті правдою гуманні й поступові ідеали почуття своєї народности вивикликані часи Хмельниччини захавав глибоко в серці разом з памятю про великого гетьмана, з ім'ям якого ці ідеали нерозривно зв'язані. І се стало йому в наш час у великій пригоді.

І колі ми з пошаною святкуємо пам'ять Хмельницького, як одного з найкращих і талановитіших синів нашого народу, то разом з тим віддаємо честь ідеям свободи і рівности, які за часів Хмельницького так широко захопили наш народ. А це куди кращий памятник великому гетьманові, ніж бронзові, поставлені для демонстрації політичних тенденцій.

Ів. Дмиджора.

дня приїздить представ і, приїждивши до Галичина, читає йому натацію. Той був випивши і не здержався вилаяв представу. За таку „дерзость“, нанесену йому начальству, його було посажено в „холодну“, але другого дня випушено. Завалося на тому все й скінчилося. Однак ж днів через два приїздить знов представ і кілька душ стражників з ним і забрали Галичина, одпродивши в повітову тюрму. Там він провів кілька тижнів і тепер його вислали за межі Полтавщини.

(Од власн. кор.)
 — 3 Катеринославщини. Експропріяція. Цими днями на станції „Широка“ 10 озброєних, поранивши залізничного артильщика Зуйка, одняли в його горбняку в 5000 карб.
 (Рус. Са.)

— 3 Херсонщини. В одеській тюрмі. 23 юля вартовий, який стояв коло воріт у тюрмі, побачив політичну Кравошеїну, що вона через вікно розмовляє з одним угодником. Вартувий трічі перестерігав її, що стрілятиме, а потім і вистріляв. Кравошеїну дуже поранено в плече.
 (Б. В.)

— Вістки з півн. Америки. „Руский Народний Союз“ в північній Америці має тепер 9.604 членів і грошей 34.699.82 доларів. Цей фонд зростає поволі через великі виплати посмертні, проте не було місяця, в який би були недобори.
 (Рус.)

За кордоном.

Германія.

Англо-російська згода. З Свінеміюде телеграфують до „Berlin Tagebl.“, що там розійшлася чутка, ніби англо-російську умову вже підписано й 20 юля текст її подано німецькому урядові. Проте ж саме телеграфують з Свінеміюде й до „Neue Fr. Presse“. Як повідомляє ця газета, умова має на меті розмежувати інтереси Австрії та Росії у Азії й заповнити всім можливим перешкодам на цьому материку. Ніби, — каже газета, — розмежування інтересів в Персії не було такою запаланою проблемою, яка розважала тим, що північна Персія визнається сферою російського впливу, а південна — англійського. Шукателя, що лежить між цими двома частинами, робить тому поділу кордон. Згода, нібито, досягається й Тибету, Афганістану й так саме Далекого Сходу. Що до Далекого Сходу, то умова є логічним продовженням англо-японської згоди та російсько-японської згоди. В основі її лежить охорона Китаю. „Neue Fr. Presse“ вітає цю згоду, як нову заупору миру, й певна, що те, що її зроблено саме перед тим, як мали стрітись царі в Свінеміюді, зроблено зовсім не випадково.

Італія.

Рух проти духовенства приймає все більш серйозні розміри. В Сампєрдарені, коло Генуї, юрба хотіла була розгромити монастир салеціянців. Манахи боролись з революцерами в руках, проте натови розвив верота і вже лагодився підпалити монастир, коли надійшло військо і разігало бутівників. По інших містах скликаються народні віча для протестів проти викликаного антиклерикальною проєю безладу. В Ватикані дуже стурбовані пим рухом, що так несподівано виник і опасаються, що Італія, беручи приклад з Франції, й собі заховеться боротьбою з клерикалізмом. Протестуючи проти ніби байдужого відношення італійського уряду що до антиклерикального руху, папа рішив одмовитись брати участь в святі 9 августов. ст., яке була думка впорядити

з приводу роковин його перебування на папській престолі.

Зрість професійного руху за кордоном.

Австрія. Професійний рух в Австрії зростає дуже швидко. Не що давно генеральна комісія австрійських соц.-дем. спілок оголошила своє звідомлення за 1906 рік. Із цього звідомлення видно, що протягом 1906 року кількість членів австрійських соц.-дем. спілок (без Угорщини) зросла на 126.000 і досягає тепер мало не пів-мільйона. Згадані спілки мали в 1906 році прибутків 2.800.000 карб., а видатків—2.240.000 карбованців. Таким чином, в касі лишилося більше, як пів-мільйона карб. Звісно, підприємці не можуть бути задоволені з такого раптового розвою робітничих організацій і з свого боку теж заходяться коло організації. Мета хазайських організацій—боротись з „несправедливими“ домаганнями робітників, захищати „бжажучих працівників“, обмежити вроду спілок, яка і так не дуже широка в Австрії і т. и. З огляду на такі заходи хазайнів, можна було сподіватись цілого ряду локаутів, і через те генеральна комісія запропонувала заснувати „товариський фонд“ (Solidarität—Fonde), щоб при нужді робітники могли балакати з хазайнами не як слаба сторона, а як рівна. В початку априля генеральна комісія скликала у Відні делегатський збори професійних спілок; на цих зборах секретарь генеральної комісії угрунтував усю необхідність „товариського фонду“. Генеральна комісія запропонувала, щоб членів усіх спілок на протязі 6 тижнів вносили по 20 гелерів (коло 8 коп.). Пропозицію прийнято одностайно і з великим ентузіазмом; чулась навіть голоси, що вкладки (20 гелер.) занадто малі, а час (6 тижн.) занадто короткий. Докладніше це питання буде обмірковано на У'їзді австрійських професійних спілок, що має відбутись в октябрі сього року.

Германія. Ще швидше й значніше зростає професійний рух в Германії. До 1 январа сього року кількість членів німецьких професійних спілок досягла величезної цифри—1.797.285 душ. За один 1906 рік до спілок записалось нових 367.982 члени. В самім Берліні в 1906 році було більше як 250 тисяч професійно-з'організованих робітників (між ними більш як 20.000 робітників). На протязі 1906 року кількість з'організованих робітників в Берліні збільшилась на 28 тисяч. Перше місце з боку з'організованості займають робітники по металу (більш як 69 тисяч з'організованих); за ними йдуть робітники по дереву (коло 28 тисяч); транспортні робітники (більш як 22 тисячі) і т. д. Страйків та локаутів за останній рік було в Берліні 469. Вони захопили 43 цехи з 54.450 робітниками.

Франція. В Парижі не що давно відбувся міжнародний конгрес друкарських робітників. Секретарь з'їзду подав такі відомости про становище друкарів в різних країнах. У всіх країнах, які зв'язані з міжнародним секретаріатом, тепер налічується 191.650 з'організованих робітників; з них в Західній Європі 140.000, в Америці, Африці та Австралії майже 60 тисяч. В поодиноких країнах кількість з'організованих робітників така: в Швеції майже 95 процентів усіх друкарських робітників, в Австрії більш як 92 проц., в Данії мало не 90 проц., в Германії більш як 82 проц., в Бельгії 65 проц., у Франції тільки 53 проц. в Італії та Румунії по 43 проц. Платня в різних країнах не однакова: в Сепан-

нії, напр., пересічний щотижневий зарібок становить 5 карб. 50 коп., в Австрії—10 карб., в Германії—коло 12 карб., в Швеції—12—13 карб., в Америці, Африці та Австралії 30—35 карб. І усіх з'організованих робітників тільки 3000 працює регулярно по 8 годин у день, решта у величезній більшості працює од 8¼ до 10 годин у день. При тому помічається, що чим вища платня, тим коротший робочий день—і навпаки. У всіх касах тепер є готових грошей 6¼ мільйонів карб. Найтяжче боротьбу останніми часами проводили французські друкарські робітники за 9-годинний робочий день. Боротьба скінчилась перемогою робітників.

Останні вісти.

(По телеграфу та з газет.)

До виборів в третю Державну Думу.

Петербург, 26 юля. „Нов. Время“ повідомляє, що Гучков виїхав в Християно утичесь конституючому устрій. Швидко буде опубліковано відозву правительства до селян з приводу виборів в третю Думу. Ця відозва друкується в друкарні „Правительственного Вѣстника“.

Конференція с.-д. Відбулась конференція с.-демократів, яка тягнулась 2 дні. На ній перевагу брали большевики, до яких при голосованні прилучались поляки і латвії. Конференція висловила, що з кадетами можна вступати в агоду тільки при переаологіках і на других стадіях виборів. Скасти передвирборчу платформу доручено центральному комітету партії.

Кішинь-Новгород, 26 юля. Губернська конференція с.-р. постановила бойкотувати вибори і активно перешкоджати тим, хто захоче брати участь у виборах.

Кременчуг, 26 юля. Конференція по-аїлейціон висловила за бойкот; конференція сіоністів-соціалістів висловила за те, щоб брати участь у виборах; с.-д. і бундовці висловили за бойкот.

Варшава, 26 юля. Октябристи рішили одмовитись од блоку з „вєтинно-руськими“ і вести передвирборчу агітацію самостайно. Кандидатом намічають професора Сивопа.

Москва, 26 юля. Раз'яснення міністра, передане через губернатора, позваило права вибрати уповномочених на губернський з'їзд 392,000 робітників г. Москва, і тільки 200 робітників—кваторіанамателів“ беруть участь у виборах по другій городській курії. Управа признала, що це роз'яснення не відповідає маніфестові 3 юля, в якому сказано, що ні одна група жителів не буде позаблена виборчих прав. Виникла думка звернутись до міністра з спеціальним запитанням.

С.-д. намічають кандидатом відомого приват-доцента Кольцова.

Петербург, 26 юля. В помешканні „лиги образованих“ наварського району зроблено трус; нічого не знайдено. Арештовано 36 інтелігентів і робітників. В ордері про трус було сказано, що тут відбувається збирання районного комітета с.-д.

Кореспондентові „Нов. Вр.“ Табуріну видано в нагороду за працю під час війни орден Станіслава третьої степені з мечами.

Міністр народньої освіти Кауфман звернувся в сенат з пропозицією позбавити тимчасово посади ректора новоросійсько університета Запчевського і

прокуратора Войсковського, над якими зараз ведеться слідство. Сьогодні ректора і професора тимчасово скинуто з посади.

Халера в Петербурзі: Вчора в лікарню було привезено авоцика, який швидко помер. Думають, що авоцик був хворий на халеру. Скалиано надзвичайно засідання городської думи..

„Русь“ повідомляє, що 125 земств звернулося до міністерства з проханням як мага скоріше завести вселюдську освіту.

З Кропштаду прибула партія політичних матросів.

Охорона має відомости, що в Пятигорську напали на слід убицив генерала Карангзова.

Сьогодні в синоді розбирається справа колишніх депутатів-священників.

Члени ради робітничих депутатів Авксєнтьєв, Зборовський, Кнушанц, Вайнштейн, які втіляи з заслання, зараз живуть у Парижі.

Сьогодні в виборзькому гофгерихті розбирається справа про жуокальських бобистів. По резолюції суда справу одкладено до 5 сєнтября. На домагання передати обвинувачених в Росію, — суд тимчасово одмовив.

Центральний комітет партії соціалістів-революціонерів висловився за скликання загального з'їзду партії.

Бердичів, 26 юля. Експропріяція. Сьогодні в 1 годину дня в банкірську контору Шейберга ввійшли 15 озброєних революцерами та бомбами і ограбили 1.572 карб. Під час погові один грабитель упав і його піймали; інші утікли.

Васильєв, 26 юля. Об'явили голодовку 19 політичних в'язнів, яким одмовлено задовольнити їх домагання.

Вороніж, 26 юля. В островському повіті убито поміщика Андієфєрова.

Новочеркаськ, 26 юля. Видано під суд по 131 ст. трьох козаків донського війська.

Вільна, 26 юля. Військовий суд присудив до смертної кари Гордона, який зробив був замах на життя городового; другого підсудного оправдано. В городі зроблено величезні трус.

Варшава, 26 юля. Прокурор судової палати звернувся до міністра справедливости з пропозицією оддати під суд начальника головної тюрми в Варшаві Войдана за те, що він приказав стріляти в арештантів не маючи ніякої на те причини.

Вісьбовий суд приговорив повісити двох бандитів.

Одеса, 26 юля. На пароході „Ростов“, який прибув з македонського рейса, задержано пасажирів—двох персів, вірменів і турка; вони привезли з Америки частини вибухових рідивів, бомб, пляни Одеси, на яких зазначено будинки казенних і громадських закладів і видатних осіб.

Воєно-окружний суд присудив повісити селянина Чирікова, який кинув бомбу і убив представу, його поміщика і навірарчеля.

Рига, 26 юля. Поліція арештувала 9 чоловіка грабителей. Задержано невідомого в формі студента, на квартирі у якого знайдено вибухові прилади; він признався, що зробив 18 грабунків.

Ростов-на-Дону, 26 юля. Убито головного майстра майстерень владикавказької залізничі.

Вєвасополь, 26 юля. Вєньє троє злочинців напали на краніжню Московитина і равили власниково голову.

Петербург, 27 юля. Б-ротьба з халєрою: На засіданні городового управління „Красного Крєста“ постановлено призначити самарському місцевому комітету „Красного Крєста“ 100,000 карб., на боротьбу з халєрою, а також посилати в небезпечні місця савітарні одряди для

лікарської допомоги. В тих містах самарської губернії, де з'явилась була халєра, „Красний Крєст“ заводить безплатні народні чайні.

Лібава, 27 юля. Задержано шість чоловіка, на яких думають, що вони 25 юля зробили озброєний напад на трактирщика Витовта і його прикащика.

Тіфліс, 27 юля. На станції Пути закавказької залізничі дєвілька злочинців напали на станційний будинок і ограбили військового друкаря Васильєва.

Петербург, 27 юля. Одмовились од роботи. Рада безробітних одмовилась од послані безробітних на фінляндські камєлоломні, через те, що фінляндські підриємці пропонують дуже тяжкі умови.

Скарга о Тихвинського. Священні звернувся в синод з скаргою на постанову вятської консисторії, яка постановила його розстріляти.

Петербург, 27 юля. Закриті майстерні. Закрито шість майстерень петербургського трубного заводу на два роки. Рочитують 2,000 робітників.

Міністерство доріг знову потвердило своє розпорядження про те, щоб не приймати студентів на службу на залізничі.

Вільна, 27 юля. В осєні кінчається праця трєкської „землеустроїтельної“ комісії в двадцяти селах по розселюванню хуторами.

Бану, 27 юля. Забостував промисел бєбі єйбачцького товариства.

Танжер, 27 юля. З Казанобанку повідомляють, що там ограблено одділ марьського державного банку, взято коло 3,000 фунтів стерлінгів.

В ніч на вівторок зроблено напад на французьке консульство.

Танжер, 27 юля. Рано 25 юля прибула ескадра адмірала Філібера; висадку війська закончено. Зроблено цілковитий порядок.

Бібліографія.

С. Черкасенко.—„Як вродилась пісня“, казка. 3 коп. Його-ж.—„Убогий жид“, казка. 2 коп. Гр. Ясинський.—Про Сивенського, казка 2 коп.

М.лоде Полтавське видавництво „Український Учитель“ досить жваво працює коло видання книжечок, пригатурєних до зрозумілости як по мові, так і по змісту українським дітям. За чотирі місяці існування видавництва з'явилось на світ уже шість номерів і ми це, розуміється, ширє вітаємо. Зазначені вище книжечки є останні три № № видавництва (№ № 4—6). Скажемо двоє слів про їх зміст.

В казці „Як вродилась пісня“ гарно і поетично оповідається про те, як перша пісня і музика були відлуком природної музики. В приморських країнах, де грізно і сердито реве і бурхє море, молодий рибалка ширє покахав красуню-рибальківну, але не зумів її причарувати і вона з його тільки сміялась. Йому було невимовно тяжко, і він захотів вєршити помститись, почувши її болючий стогін... Важняня помсти, грізний рев моря перелив рибалка у пісню (він співав під арфу, що зробив з розбитого чоюва) дужо і відважно... У степу, де розвиваються чудові пісні соловейка жайворонка, де чути ніжний плєскіт річєвєки, де краса луз з зашашними квітками, дєвєньками метеликами, кібичками і мив йонами інших маленьких істот, — у пєстуха набудилась чарівна, вільна, дивна як степ, пісня... У лісах, на північ, у краю завєрєх та вічних холодів, лісник заспівав пісню повну журби та смутку...

З нашого життя.

Дуже цікаву картину уявляло з себе збирання „земпів“ у г. Віниці, коли один з них подав думку признавати тропки грошей на памятник Шевченкові.

Велике імя народнього поета великако обурєння серед замононого панства, що вібралось на це засідання. Поінались довгі, голосні, високі промови про те, що треба шанувати кожну народню копійку. Графя Гейдені, поміщик Добровольський та явш „зубри“ вжили всіх заходів на те, щоб не допустити асїтновки всього двох сотєнь карбованців на загально-українське патріотичне діло, бо це, на їх думку, було-б... марнотратством. А от вєдучи асїтновки грошей на ніякї скачки та вєякі панські витрєбє бєки звєдчи проходили у вінницькому земстві майже одностайно. Очевидно вінницьке панство, що розпоряджається у земстві народніми грїшми, думає, що задоволення його прямх та вигадок теж є обовязок народа.

Чв можна-ж було сподіватись од таких „заступників“, як графя Гейден та інші вєльможні пани, які розпоряджаються народніми грїшми, що вони задовольняють не тільки економічні, а й національні потреби українського народу?

Од вінницького панства перейдемо до павлоградського. В Павлограді замононі земці хотіли приаудити сєлян платити по 5 коп. з десятини податку на стражників. Скрізь пішли розрухи, самоуправства, казали воєни. Треба нам, земцям, на загальний кошт завєсти стражників.

— Що-ж ті стражники стерєгтимуть, задля чєго у панив сєляне.

— Що-ж мєсти—відповідають пани.

— Ну, а як у кого маєтків тих не має? Піаном резонно затужаєли сєляне, а яко-ж рєчї він платитимє?

Так і не пощастило павлоградським панам скорєстуватись народніми вятками, не вважючи на всю їх папський цурість.

В павлоградських мужиків, очевидно, є ще доволі в голові смальць. Не дурно ж серед них на кожну сотню попадається чоловіка 80 грамотних; а от як на Волині, де народ ще більше темний і неграмотний, то там ми бачимо зовсім іншу картину. Чорносотєнці обіцяють сєлянам, що їх „союз“ дасть їм землю. Для цього треба тільки заплатити податничка і записатись в „союз“. Розуміється, що на таку приману найлекше піймати нашого сєлянина. Але дуже помилувся той, хто таких „союзників“ вважав би за одностороннь чорної сотні. Добродій Живєтовський розказує в „Русі“ про свою балачку з одним із таких „союзників“.

— Ну, що-ж, ви справді вірите, що манахи дадуть вам землю?
 — Та ми—одказує союзник—їх слушаєм, а свій розум маєм. Коли не дадуть, то з них же самх і почнемо. У лаври багато землі та лєсів...
 От вам і „союзник“!

Але правди нігде діти: майже всі сєляне, що записались в „союз“, дуже вірять тому, що од союзу вони получат землю. Цим і тільким цим поясняється те, що „союзи“ по селах на Волині ростуть, мов гриби після дощу, як пише наш кореспондент. В одній волості, як пригадують наші читачі, було навіть зроблено постанову: одібрати од союзників надільну землю, бо вони, мовляв, одержать її од союзу. Випадок надзвичайно характерний!

Розуміється, що справжньої програми чорносотєнців сєляне або не знають, або й знають, то тільки хіба найзаможніші з них.

Духовенство, як можна бачити по кореспондєнціях з Волині, вєдлаєно своїм духовним чорносотєнством начальством і боїться дати одєчї тїм галєчї, що налітає з Почаївської лаври. Один з наших співробітників розказує про такий випадок. Прислали „союзники“ священникові на Волині цілий сєберок своїх прокламаций. Діти священника, граючи на дворі, одну прокламацію порвали.

Проходив там сєлянин „союзник“. Він побачив порвану прокламацію, вібрав, склав її шматочки і, побачивши, що вона од союзу, побіг до батюшки: „Що це таке буде, казав сєлянин! то це так батюшки наші стоять за народ; не допускатють людей до земцї, про яку пише наш „союз“... Розсердився тоді батюшка і почав розказувати сєлянинові, що союзники то не приятелі, а вороги шростою народові, що вони хотять навичи зоставити його в злиднях, що вони намагаються зовсім позбавити його прав і волі... Нєхай мені же цілий вєс припльють такої погані, додав батюшка, то я сам її спально, бо цей „союз“ не од Бога, а од якої силі...“

7 округи балтського повіту на своїому абранні ухвалило проти бувшого депутата о. Грєвєвича таку резолюцію, що аж соромно її читати. Можна було на підставі цієї резолюції думати, що в Балтському повіті всі попи—людожери, що вони ні про що, окрім своїх кєшенє, не дбають, нічого не читають і не знають. Але незабаром на цю ганєбну резолюцію духовенства 7 округи відгукнулося духовенство 3 округи. Воно склало акт, яким висловило вєдичність о. А. Грєвєвичу за його тактовне поводіння в Думі, а панотцям 7 округи справедливо заважало, що вони стали на вузьку класову точку погляду в своїй оцінці діяльєсти в Думі о. Грєвєвича. Акт духовенства 3 округи балтського повіту є дуже приємне з'явєчє. Він свідчить, що не тільки поодинокі духовні особи, а навіть цілі округи подільського духовенства розуміють свою роль серед народу.

Пригадуючись до життя по Україні, не можна не зазначити тих утєсків, що чинить адміністрація поступовий прєси. В Одєсі, наприклад, кінгарні останніми часами покидали з своїх вєнгарєнь всі видання „Молота“, „Бурєвєстника“, „Донської рїччї“, бо поліція одбрав їх без всякого розбору. Одеський інєктор по справах друку одержує з різних міст і містечок Васарабу, Хєрсєонщини і Таврїї прохання, щоб знов було заведено „предварительну цензуру“ бо ніхто тепер не розбере, що дозволено, а що не дозволено. „Умомрїтєнє“ поширилось до безмежності. Але всіх заткнула за пояс в боротьбі з свободою печатї полтавська адміністрація. Коли д. П. М. Каууний звернувся до полтавського губернатора з проханням дозволити йому видання в

Зіньковї газети під назвою „Зіньковскій гражданин“, то це прошення „проєжаєло в канцєлярїї губернатора аж три місяці (до завою можна держати тільки 10 денє), а вже тільки тоді через зіньківського справника д. Каууний одержав від губернатора повідомлення, що йому заборєно видавати газету, бо вона „по своєму дійствительному содержанию будєть вєрною для общєствєного порядка і спокоествія“. Подумаєш, яка тільки прозоравість! Карати за будучі злочини—це навіть і дая наших часів щєсь новє. Мимохіть пригадуються давні часи, коли мудрі педагогя сікли школярів не тільки за їх провини уже зроблені, а й за ті, що вони ще мають зробити, так мовити, авансом.

Наслідки такої мудрої педагогії, як і „прозоравости“ полтавської адміністрації, очевидно теж мусят бути аналогічні.

Огляд життя на Україні ми на цей раз закінчимо сумною звісткою про те, що на Кубані закрито аж чотирі філії товариства „Прєсвіта“ ніби то за протиправдую діяльєсть. Як відомо статут „Прєсвіт“ має на меті самі тільки культурні цілі. Яким способом можна приточити сюди „крамолу“ це мабуть і сама кубанська адміністрація гаразд не пояснить. Але од всього видно, що уряд ще не признався до тої думки, що українські інєституції можуть існувати дєгально і провадити отверто свою мирну роботу.

В другій казці д. Черкасенка—„Убогий жид“, розказується, як король, по параді своїх вельмож, вигнав з свого царства усіх євреїв, бо від—Чарівник пророкував, що його єдина дочка буде щасливою, „доки не ураить серця її убогий жид“. Та, не двалися на це, вбогий єврей враз її серце коли вона читала євангеліє і вона не знаєся цяста поки не стане жать так, як учив убогий жид—Христос. Розгніваний король звелів катувати вельмож, але це було зайве.

Казка, як видно має на меті боротись з антисемітизмом у дітей, хоч і не вповні, на мою думку, виповняє це. Однак, вона скоро знайде свого читача.

Цікава казочка д. Ясинського. Кінь Сивенький довго вірою і правдою шукав своєму хазяїнові. Останній був на бажанні, що вимагала від нього втихомпривати людей, котрі боряться за волю і шаста варода. І Юрко (так звали хазяїна) виводив це д-бре, не жалючі Сивенького. Він морозив його на холоді, пік літом на спеці, годував поганю: а коли в його шпурлялі камінцями, він ховався за спину Сивому, котрий за все расплачувався. Сивенькому врешті остогидло знущення і панування Юрка. І от, коли Юрко поїхав у свободу на всмірнені, Сивенький зкинув його з себе. Юрко покотився, а кінь брикнув його так, що той уже й не підвівся... Розвірашив удечку, Сивенький вибіг у поле на волю, на гарну пашу і побачив, що самому керувати своїм життям краще.

Казка написана простою, вповні зрозумілою для кожного мовою, вона буде читатись не тільки дітями. Всі брошури видавництва „Укр. Уч.“ видані старанно, чепурно.

Бажаємо, щоб учителі сільських шкіл звернули на це видавництво свою увагу і допомогли коштом і розповсюдженням книжечок.

Далі видавництво туди до друку: казки братів Грім, Коротку граматуку (5 к.), котру буде розіслано безкош. додатком до „Рідн. Краю“, і „Сгітаю“, український збірник для дітей, коли буде доволі зібрано матеріалу.

П. Тенанко.

Театр і музика.

Українська трупа д-ія Глазуненна зараз пробуває в Мелітополі, на Таврії. Дає свої вистави трупа в літньому театрі „Тиволи“, про який цікаво де-що більше розказати. Театр „Тиволи“ міститься в невеличкому садочку, що належить одній приватній людині. Будова театру з окода—це досить великий дерев'яний сарай у якій звичайно тутешні крамари-скупщики сніпають усяке збіжжя. В садку дві-три лави і публіці ніде присісти—ході, як люди не вступати у той „театр“. В йому в середині—дошка записана піском, стелі нема, а над головами у глядачів тільки повітряні стіни дощаті й дошки так збиті, що між ними чималі шліпни й по театру аж вітер свисте, так що й акторів иноді буває не чути; а як—борони Боже—ще дощ, то... вимоче тебе ще гірш, ніж на дворі. Будівля театру довга, глядачам, що сидять позаду, нічого ні чути, не чути, реванану в'язкою. Такий-то мелітопольський театр, а ще й цей приватний. Як не соромно, а Мелітополь, хоч півне торговельне місто, свого театру не має...

Ще якось мимоволі кидається в вічі, що афіші свої трупа д-ія Глазуненна й програми чомусь друкує московською мовою, тим часом як в Мелітополі українську мову всі добре розуміють. Коли це справді робить сама трупа, то... дуже дивно.

19 люля виставляли п'єсу Карпенка—Караго „Суета“. П'єса вбидмо була не по глянхтрупи д-ія Глазуненна, бо грали якось занадто по аматорські. Де-які актори поганю вимовляли по українському, а інші часто збавлялись на московську мову. Вільш-менш добре виконали свої ролі д-ійка Доманська (Барильчиха), та д-ій Глазуненко, Терешка, хоч в ролі Терешка він иноді переходив у шарж.

На прикінці звичайно були „українські співи й гопаки. Співали досить добре, а гопак на вільш-менш інтелігентних глядачів зривав негарне враження, бо й справді не варто його так часто уживати...

Величезний театральний трест. Один з привидів існуючого американського синдикату театральних директорів д. Ерлангер, має на думі заснувати нечуванний синдикат, який мусить охопити Старий і Новий Світ. Агент цього синдикату Леві Майер—вже ви хав до Європи, щоб обміркувати це питання. Він об'їде Лондон, Париж, Берлін і Відень, де буде вести переговори з театральними керманцями. Капітал цього тресту складається з 200 мільйонів. Ініціатори певні, що 80 проц. усіх театрів Америки й Європи пристають до синдикату. І коли мільярдери приборуть до своїх рук всю театральну справу на світі, тоді всякий артист, який не зуміє догодити синдикату, мусить на-завше згінчати свою діяльність.

(Русь)

Дописи.

С. Козаченко, звенигородського повіту. (на Київщині). Не що давно на сторінках „Ради“ було поміщено допис з нашого села (число 105) про наші сільсь-

кі події і про п'яного писаря Пичука. Після того прибігав до нашої волости сам добродій мировий, щоб розсидати пана Пичука, чи правда те, що про нього надруковано і чи ще довог він буде „шникувати“ в козачанській волости але нічого у Пичука не допитався, бо той саме був під чаркою. В волосних справах знайдемо великі непорядки, особливо по селі Княжі, де Пичук навіть приговори позаписував не про те, за що рішала громада, і, таким побитом, старостою був поставив того, кого громада й не вибрала; (тепер цього старостою з посади скинуто). Сама волость просмерділася горілкою і оселідцями. За такі „подвиги“ Пичуку введено було подати в охтакву. Почувши це, наші чорносотенці почали метушитись. Вони поцей не досипали і все шукали крамольного „дописувача“, що одваживсь доторкнутись до цього вдатого діяча. На посаду Пичука прислано нового писаря але Пичук, щоб мати „матер'ял“ для спростовання нехваленого йому дописа і показати себе за людину дуже „патріотичну“, викинув таку штуку. Як зібрався у волость на „постановлення“ старости і зборника, він, поставивши ім „гусака“ (четвертину горілки) записав од них в книжку „постановлення“, у якому дуже розхвалено самого Пичука, котрий наче-то з власної волі і кидав писарювання і об'явлено йому ол „членів правління“ подяку за справну службу. Але ж новий писарь одурався відписати цього Пичукового твору. Звичайно, союзники дуже обурені.

М. Беренці, Кременецького повіту на Волині. У нашій місцевості років вже з 10 тому, заснували чайну та читальню. Поки ще був учителем народної школи д. Хорун, то ця справа йшла дуже гарно. Він що свята приходив у читальню, читав селянам всілякі оповідання; і не раз було розповідав про українську старовину, та умовляв селян покнутити пити горілку, а взятися за просвіту. Селяне дуже охоче ходили слухати його промов і не наче б то трохи стали більш дбати про освіту та другі для них користні речі. Стари і мали брали книжки з бібліотеки додому й охоче читали їх ввечір. Жаль тільки, що не було ні одної книжки українською мовою, та ще гірше те, що цього добродія незабаром перевели в інше село і селяне лишинися без такого користного для них чоловіка. Після його сирова пішла далеко гірше, а потім через вишось і зовсім перестали видавати в книгозбірні книжки. І от вже років з шість, як не більше, стоїть велика шафа, повна книжок, і ні разу за той час вже не одчинялась.

Тепер Бережечке волосне правління випусе туза, по приказу мирового, „Сельський Вєстник“; ніхто тільки їх не читає, а закидають вони на цю шафу, де їх вже цілі гори. Такому сумному становищу нашої читальні допомагає те, що керує цією справою д. Андриєвський, який взагалі пим не цікавиться, здебільшого буває нетверезий, а иноді то й зовсім виїде з села, забравши з собою ключі од читальні.

Відповіді редакції.

Дербент. Гуртнові українці. В своєму листі ви прохаєте редакцію дати відповіді на такі питання: як живуть в Америці українці, що вони там роблять, чи є там український театр і т. н., на які звичайно неможна дати відповіді в кількох словах.

Через те поки що радимо Вам переглянути статтю д. Невади: „Наші родичи за морем“, яка уміщена в ч. 12 „Новой Громади“ за р. 1906. Що ж до фактичних справ для осіб, що бажають переселитись до Америки—то їм варто придбати собі книжку Д. Марголіна „Спутник емігранта“. Київ, р. 1907, ц. 50 коп. В ній зазначені всі практичні подробиці, які потрібні для емігранта, й додано певні величезні, але доточно зложені, переклади, користуючись яким, можна в найважливіших справах вести розмову з американцями.

Крім того багато відомостей про життя українців можна одержати з українських газет, що виходять в Америці: „Свобода“ (181, Hudson St. New-York, N. J.) і „Канадійський фермер“ (The Canadian Farmer P. O. Box 57, Winnipeg, Man., Canada).

Тижневик „Рідний Край“ на який час припинено; з осені він почне виходити регулярно у Київ, про віщо завчасу буде зазначено у „Раді“.

Ціна на хліб.

У Київі. Шпешані—1 карб. за худ; жито—90—95 коп. за худ. ове 80—98 коп. На фактичній колії покупи даять до 102 коп. за худ пшениці, на півдні—знавчо менше, коло 90—94 коп. З житом умови зроблено по 80 коп. за худ.

БІРЖА.

Петербурзька біржа 27 го люля 1907 р.	
40% Державна рента.	70 1/2 зд.
4 1/2% Заставні листи Київ. в. б.	70 1/4
50% Внутрішні, з вигр. лоничка перш. р. 1864.	350
50% Внутрішні, з вигр. лоничка друг. р. 1866.	249
50% Застав. з вигр. Держ. дворян. земельн. банку	216
Акції	
Петербурзьк. Міжнародн. Ком. банку	377
Бєкинськ. нафт. т-ва.	518
Т-ва нафт. пр. бр. Нобель	—
Нафт. і Торг. т-ва „Манташевськ і Ко“	155
Петербур. Приватн. та Комерч. банку	144 1/2
1-го Т-ва пароход. по Дніпру	—
2-го Т-ва пароход. по	—

Дніпрі	—
Петербур. учети. та позичк. банку	408
Рос. длязгарнич. торг. банку.	320
Т-ва зал. стал. та метал. зав. „Сормово“	153 1/2
Брянськ. рельсов. метал. зав.	103
Путіліського зав.	96 1/2
4 1/2% Позичка р. 1905	90 1/4
50% „ „ „ р. 1905	87 1/2
50% Нова позичка р. 1906	87 1/2
50% Крестиньскій сїлцотна	78 1/2

Настрій дуже малодіяльні.

ДАЧНІ ПОЇЗДИ.

Над. Зах. заліз. Київ Фастов	Одходить	Прибуває
81	7 г. 45 х.р.	82 г. 53 х.р.
89	4 г. 35 х.д.	84 11 г. 41 х.р.
93	9 г. 10 х.в.	94 9 г. 55 х.в.
87	3 г. 13 х.д.	88 5 г. 05 х.д.
91	6 г. 30 х.в.	90 8 г. 35 х.в.

Київ, Боролічка Тетерев	Одходить	Прибуває
41	11 г. 05 х.р.	40 9 г. 05 х.р.
43	4 г. 20 х.д.	42 8 г. 17 х.в.
45	8 г. 35 х.в.	44 10 г. 28 х.в.

Київ/Полт. заліз. Київ, Даріяца Борисполь	Одходить	Прибуває
16	6 г. 00 х.р.	15 9 г. 12 х.в.
18	10 г. 15 х.р.	17 1 г. 58 х.д.
20	4 г. 27 х.д.	19 10 г. 56 х.р.

Залізничні поїзди.

Шведсько-Західна (Юго-Западна) залізниця.	№ поїзда	Одходить а Київ.	Прибуває до Київ.
Кур'єр I, II кл.			
Одеса Кишенев, Єлисавет.	1	9 г. 00 х.в.	29 г. 45 х.р.
Кур'єр I, II, клас.			
Брест, Варшава	97	10 х.в.	10 11 г. 03 х.р.
Почтов. I, II, III кл.			
Одеса, Брест, Вілосток, Гравно, Умань, Новоселиць	3	9 г. 15 х.р.	4 9 г. зеч.
Почтов. I, II, III, кл.			
Сарни, Ковель, Варшава	3	12 г. 23 х.д.	4 7 г. 50 х.в.
Пасаж. I, II, III кл.			
Одеса, Умань, Новоселиць	5	12 г. 30 х.в.	6 6 г. 15 х.р.
Пасаж. I, II, III кл.			
Бердичів, Радивилів, Відець	11	8 г. 25 х.в.	12 10 г. 28 х.р.
Пасаж. I, II, III клас			
Одеса, Володимир, Відець	7	9 г. 35 х.в.	8 8 г. 15 х.р.
Мішк. I, II, III кл.			
Одеса, Брест, Київ, Фастів, Знам'янка, Миколаїв, Єлисавет.	19	10 г. 50 х.р.	20 5 г. 59 х.д.
Почтов. I, II, III кл.			
Фастів, Знам'янка, Миколаїв, Єлисавет	17	11 г. 20 х.в.	18 7 г. 15 х.р.
Пасаж. I, II, III кл.			
Брест, Вілосток, Гравно	13	12 г. 05 х.в.	14 6 г. 56 х.р.
Пасаж. II, III кл.			
Вілод-Черків, Ольшанків	27	5 г. 00 х.д.	28 9 г. 27 х.р.
Пасаж. I, II, III кл.			
Сарни, Ковель, Варшава, Вільно, Петербург	11	5 г. 50 х.в.	2 7 г. 29 х.р.
Мішк. IV кл. Київ, Одеса, Брест, Знам'янка	31	9 г. 54 х.в.	32 12 г. 53 х.д.
Пасаж. I, II, III кл.			
Фастів, Знам'янка, Катеринослав, Севастополь та Ростов на Дону	83	7 г. 45 х.р.	94 9 г. 53 х.в.

Мессовсько-Київ-Вороніж. залізниця.	№ поїзда	Одходить	Прибуває
Швид. I, II, III кл.			
Москва	2	11 г. 40 х.р.	1 8 г. 00 х.в.
Почтов. I, II, III кл.			
Москва, Курськ	4	11 г. зеч.	3 7 г. 30 х.р.
Пасаж. I, II, III кл.			
Курськ, Москва, Воронеж	6	12 г. 50 х.д.	5 4 г. зеч.р.
Пасаж. I, II, III кл.			
Курськ, Воронеж, Харків, Петербург	8	7 г. 20 х.в.	7 10 г. 35 х.р.

Київ-Полтавська залізниця.	№ поїзда	Одходить	Прибуває
Почтов. I, II, III кл.			
Кременчук, Полтава, Харків	4	12 г. 15 х.в.	3 7 г. 10 х.р.
Швид. I, II, III кл.			
Полтава, Харків, Лозова, Ростов, Севастополь	2	6 г. 17 х.в.	1 8 г. 47 х.р.
Тов-пасажир. II, III клас			
Полтава, Харків	6	8 г. 30 х.р.	5 8 г. 40 х.в.

Пароходи товариств.

„Товариство Пароходства на Дніпрі та його притоках“ і „2-е Пароходне Товариство на Дніпрі та його притоках“ з початку навігації, до нової зміни, будуть пускати пасажирні пароходи в такі години:

1) Київ-Натернославська лінія	
а Київ в	9 г. р. 15 г. в.
з Катеринослава	8 г. р. 15 г. в.
2) Київ-Гомельська	
а Київ в	9 г. р. 12 г. д.
з Гомеля	8 г. р. 11 г. д.
3) Київ-Чернігівська	
а Київ в	12 1/2 г. д. 15 г. в.
з Чернігова	2 г. д. 17 г. в.
4) Київ-Пінська	
а Київ в	10 г. р.
з Пінська	9 г. р.
5) Київ-Чорнобильська	
а Київ в	6 1/2 г. в.
з Чорнобилі	8 г. р.
6) Київ-Могильська	
Чотири рази на тиждень:	
з Київ в п'ятницю, вівторок, четвер, і п'ятницю—в. 2 г. п. п.	
з Могильова в неділю, вівторок, четвер і п'ятницю в 6 г. р.	
В Лодові пасажирні пересідають на другий пароход.	
7) Могильова-Оршанська (щодня)	
8) Гомель-Вітківська	
9) Київ-Китаївська (дачна)	
а Київ в	6 г. р. 14 г. д.
з Китаїва	7 г. р. 18 г. в.

Увага. Сезонні безплатні білети не дієві на дачній лінії.

Редактор М. Павловський.

Видавець С. Чикаленко.

ОПОВІСТКИ.

Товариство „ПРОСВІТА“ у Київі.
Вийшла з друку нова брошура
Про грім та блискавку
написав В. Грінченко.
Ціна 4 коп.
Склад вид. при Т-ні „Просвіта“ у Київі, Бульв.-Кудр. ул. 10, кв. 6. 10—3

А. Кримській.
Українська Грамматика для учеників
высших классов гимназий и семинарий Придніпровья.
Т. I-й, вып. I-й, Москва, 1907 г.
Ц. 1 руб. 10 к.
Т. II, вып. I-й. Ціна 65 коп.
Продається на користь Київської „Просвіти“ 10—6

Вийшла з друку
ЄВРЕЇ
драма на 4 дії Е. Чіркова в перекладі Л. ПАХАРЕВСЬКОГО з передмовою: Уваги про завдання сучасного українського театру Сим. Петлюри.
Ціна 25 коп.
Купувати можна в книгарні „Київск. Старини“, у Київі, Безаківська 8.

На користь т-ва „ПРОСВІТА“ у Київі
Вийшла з друку 1 серія
лістовних карток з портретами українських письменників і діячів.
В першу серію входять портрети: Грінченка, Грушевського, Драгоманова, сфрмова, Коцюбинського, Левинського М., Лесі Українки, Лисенка, Франка і Шевченка.
Серія коштує 40 коп. Книгар. зничайна скидка. Склад видавця у Київі, Бульв. Кудр. 10 кв. 6 М. Саницькому.

Українське видавництво
„РАНОК“
Вийшла з друку книжки:

1. „Рай і поступ“, М. Драгоманова, 3 видання 40 к.
2. „Автономія і цілість держави“ Піменової, перекл. Ол. Коваленка 3 к.
3. „Прометей“, сл. Ол. Коваленка, муз. К. Стеценка, для хора і піаніно 45 к.
4. „Згадні боги“, М. Драгоманова, 4-е видання 10 к.
5. „Швейцарська спілка“, його ж, 4-е вид. 10 к.
6. „Ще не вмерла Україна!“ сл. П. Чубинського, муз. К. Стеценка (народне видання) (поти) 15 к.
7. „Про волю віри“, М. Драгоманова, 2-е вид. 10 к.
8. „Євангелська віра в Старій Англії“, його ж, 6 вид. 5 к.
9. „Царство Боже внутрі вас“, Л. Толстого, його ж, 2-е вид. 10 к.
10. „Старі харті вільності“, його ж, 2-е вид. 40 к.
11. „Розгага“, український декламатор, друге видання, доповнене 1 р. 25 к.
12. „Горбоногий“, казка віршами Олексія Коваленка 1 р. 75 к.

Продаються в Київі, в книгарнях: 1) „Л. Ізюньського“, Хрещатик 29. 2) „С. Іванова і Ко“ Фундуклеївська. 3) „Україна“ („Київської Старини“), Безаківська 8.

В КНИГАРНІ
„Київської Старини“ (Україна)
продаються ось які нові українські книжки:

- Альчєвська Х. Тута за сонцем. Поема. Москва р. 1907, ціна 1 руб.
- Будай А Мрії і дїбєстї. Полт. р. 1907, ціна — коп.
- Бібіля на укр. мові. Львів. Без опр. 2 р. 30 коп. в оправі 3 руб.
- Вороніжський М. Вірші. Черп. р. 1907, ціна — коп.
- Горюхінський М. Справа української каторги і нашій науковій потребі. К., р. 1907, ціна 15 коп.
- Данишевський М. Політичеська і общественна української мысли в XIX столїтї. Спб. 1907 г., ціна 8 коп.
- Єдиноство или распадение России? 1907 г., ц. 8 коп.
- Єдиноцельный вопрос и автономия. Спб. 1907 г., ц. 8 коп.
- Ізв польско-українських отношенїй. Спб. 1907 г., ц. 30 коп.
- Український вопрос. Спб. 1907 г., ц. 15 коп.
- Вопросъ объ українських каведрахъ и нужды українской науки. Спб. 1907 г., ц. 20 коп.
- Совождение России и украинский вопрос. Спб. 1907 г., ц. 1 руб.
- Про українську мову і українську справу. Спб. 1907 г., ціна 12 коп.
- Грабина А. Галеаццо-Марія Сфорца тиран Мілана. Драматична хроніка з життя XV віку в 3-х діях. К. 1907 г., ціна 25 коп.
- Грінченко Б. На безпросвітномь пути. Общ. української школи (вид. друге) К., р. 1907, ц. 25 к.
- Горобов Н. Як занесть у світлі користне хозяйство. К., р. 1907, ц. 7 коп.
- Господя Нашого Ісуса Христа Святе євангелїє від Марка. Москва, р. 1907, ціна 15 коп.
- Данишевський М. Селєвська доля (вид. друге) К., р. 1907, ціна 5 коп.
- Доманський М. Селєвська доля (вид. друге) К., р. 1907, ціна 5 коп.
- Дорошенко Н. Булукля, від Іоанна Москва, р. 1907, ціна 5 коп.
- Євангелїє на укр. мові. Львів, д. без опр. 65 к. в опр. 85 к.
- Євангелїє на укр. мові. Львів, д. без опр. 65 к. в опр. 85 к.
- Зіньков С. З. Пан Штуканець, або окаяні, якої не було. Сїльск. сцені в 4-х діях (вид. 3) К.-Полт. р. 1906, ціна 60 коп.
- К.-Полт. р. 1906, ціна 50 коп.
- Красоченно Л. На рідному полі. К., р. 1906, ціна 5 коп.
- Кюбінський М. Для загальної добра. Опов. р. 1904 ч. ціна 20 коп.
- Крючійський М. Крутота доба. Мелодія в 3-х одинах. Полт. р. 1907, ціна 10 коп.
- Карманський П. Ой люді, смутку. Ліричеські поезії. Львів, р. 1906, ціна 60 коп.
- Кобзарі і Кобзарі. 1) Відродження кобач. О. Пінля. 2) Музичні струменти на Україні. М.